

Отже, визначення в законодавстві України (наприклад, в законі про нормативно-правові акти) правового становища висновків спеціалістів щодо наукового (доктринального) тлумачення нормативно-правових актів здатне звести до мінімуму помилки у судочинстві, а також сприятиме ефективності правозастосовної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Kelsen H. The Law of the United Nations. – London.: Kegan Paul, 1950. – P. 13.
2. Дудаш Т. Пілотні рішення Європейського Суду з прав людини як інструмент розв'язання структурних проблем правових систем / Т. Дудаш // Право України. – 2013. – № 6. – С. 208-218.
3. Коломоець Т. О., Костенко О. І. Тлумачення актів адміністративного законодавства / Т. О. Коломоець, О. І. Костенко. – Запоріжжя : Запорізький національний університет. – 2011. – 200 с.
4. Чулінда Л. І. Юрико-лінгвістичне тлумачення текстів нормативно-правових актів. Монографія. – К.: Атіка, 2005. – 200 с.

Ключові слова: доктринальні дослідження, адаптація законодавства, оціночні поняття, тлумачення.

Ключевые слова: доктринальные исследования, адаптация законодательства, оценочные понятия, толкование.

Key words: doctrinal research, adaptation of legislation, evaluation concepts interpretation.

СЕРЕБРО МИХАЙЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук*

ІНДУСТРІЯ 4.0 ТА ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА

Вперше термін «Четверта промислова революція» прозвучав в 2011 році на регіональному рівні в м. Ганновер (обговорювалася питання інноваційного розвитку Німеччини), через п'ять років це питання вже було піднято на одному із засідань Всесвітнього економічного форуму в Давосі, а у 2017 році вже 27 засідань Форуму були присвячені тематиці Індустрії 4.0.

Перша промислова революція призвела до переходу від ручного до механізованого виробництва через використання парового двигуна, друга спричинила перехід до масового виробництва, через використання електродвигуна і конвеєра, третя призвела до переходу на автоматизоване виробництво через використання комп'ютерів та інформаційних технологій. Четверта – до стирання кордонів між фізичними, цифровими та біологічними сферами через введенням у виробництво

кіберфізичних систем й використання нових способів збору та налізу даних (Blockchain).

І якщо попередні «революційні» етапи характеризували та мали вплив більшою мірою на сферу класичного промислового виробництва, то Індустрія 4.0. змінює саму сутність людської комунікації та взаємодії, що не може не відображатися й на юридичному середовищі. Перетворення відбувається як за традиційним напрямком (характерним для всіх попередніх «революцій»), так і нетрадиційним. Перший пов'язаний з потребою вироблення релевантного інституційно-нормативного забезпечення таких процесів, а від того і необхідність ознайомлення та вміння працювати з ними юристу. Другий – із концептуальними перетвореннями в самій юридичній практиці, про що піде мова далі.

Запровадження кіберфізичних систем в юридичну практику пов'язане, у першу чергу, із апеляціями до штучного інтелекту (ШІ). Справа в тому, що тенденції до роботизації юридичної практики дійсно є але до справжнього ШІм ще далеко. Найчастіше за штучним інтелектом тут стоїть «машинне навчання», робота чат-ботів та веб-ботів. Такі боти, звичайно, ще не можуть мислити і творчо підходити до поліпроблемних та нешаблонних ситуацій, але сферу консультацій з типових питань вони вже перебирають на себе.

Робота юриста традиційно пов'язана з необхідністю обробки величезної кількості інформації, наприклад, достатньо тільки згадати роботу з нормативно-правовими актами та судовими рішеннями. Саме тому тематика Big Data та Blockchain чи не найкраще релевантна реаліям сучасної юридичної практики через функціонування різних реєстрів (Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів, Єдиний державний реєстр судових рішень, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно та ін.) і перехід державних баз даних (Системи електронних торгів арештованим майном, Держгеокадастру та ін.) на технології Blockchain.

Все активніше використовуються електронні конструктори юридичних документів. Іваницький С.О. з цього приводу наводить приклади американських Legal Zoom та Rocket Lawyer, німецьких Smartlaw і Jurato, французької Captain Contract та бельгійської Lawbox [1, с. 34]. В Україні також є перші кроки у цьому напрямку, наприклад, запуск Конструктора позовної заяви щодо оскарження відмови у наданні публічної інформації.

Актуальним вбачається звернення до ідеї дистанційного надання юридичних послуг через інтернет та різні додатки. Наприклад, у Російській Федерації значну частину ринку юридичних послуг відібрали платформа pravoved.ru та 9111.ru., які в режимі онлайн та на основі фрілансу надають юридичні консультації.

Змін зазнають і підходи до оплати юридичних послуг, сучасність вимагає гнучкості платіжних засобів, їх транснаціоналізації, що актуалізують питання використання криптовалюти як платіжного засобу. Наприклад, ЮФ «Ілляшев та Партнери» у вересні 2017 року офіційно заявила про таку можливість. Показовим є приклад ЮФ «Юскутум», що займалася супроводом першої в світі електронної трансатлантичної

угоди з обміну нерухомості на криптовалюту Ethereum з використанням смарт-контракту блокчейна Ethereum.

Активно поширюється онлайн врегулювання спорів (online dispute resolution – ODR). Так, Європейська комісія розробила Європейську процедуру регулювання дрібних претензій (ESCP), що передбачена для вирішення транскордонних спорів, у яких розмір претензій не перевищує 2 тис. євро. Згідно ESCP, урегулювання здійснюється в письмовій формі при використанні інформаційно-комунікаційних технологій (електронна пошта, відеоконференції тощо) [2].

Змінюється система взаємодії з державними органами. Наприклад, суд Пекіна найближчим часом дасть можливість позивачам подавати скарги та оплачувати судовий збір через месенджер WeChat. Телеграм-канал «Судді України» з посиланням на South China Morning Post зазначає, що новий сервіс буде використовувати технологію розпізнавання осіб для ідентифікації громадян, а також розпізнавання букв для сканування завантажених документів. Систему підключено до бази даних, в якій зберігаються відомості про реєстрацію громадян, їх датах народження та повних імен.

В Україні тема електронного судочинства є не менш актуальною, поки що засобами електронного або мобільного зв'язку здійснюється реально лише надсилання сторонам судового процесу повісток, але в перспективі передбачається розширення процесуальних можливостей в рамках Концепції Електронного суду.

Все вищезазначене – це лише невелика частина прикладів формування нового образу юридичної практики, образу, що нерозривно пов'язаний із виходом до нових технологічних граней професії, яка вже не може сприйматися як консервативний та закритий клуб. Подібних нетипових перетворень зазнає не тільки юридична практика, але і юридична наука, чому вже зараз приділяється значна увага, у тому числі і на монографічному рівні [3].

Список використаної літератури:

1. Іваницький С.О. Майбутнє адвокатури / С.О. Іваницький // Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 10 листопада 2017 р.) – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – С. 34.
2. European Small Claims Procedure [Електронний ресурс] // Official Journal of the European Union (with changes). – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2007/861/oj>.
3. Креативність загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю.М. Оборотов, В.В. Завальнюк, В.В. Дудченко [та ін.] ; НУ «ОЮА», Півден. регіон. центр НАПрН України, за ред. Ю.М. Оборотова, рец.: Б.В. Бабін, А.Ф. Крижановський, О.Г. Мурашин. – Одеса : Фенікс, 2015. – 488 с.

Ключові слова: індустрія 4.0., четверта промислова революція, юридична практика.

Ключевые слова: индустрия 4.0., четвертая промышленная революция, юридическая практика.

Key words: industry 4.0., fourth industrial revolution, legal practice.